

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю**

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”**,

**присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

**15-16 травня 2014 року
м. Тернопіль**

ЧАСТИНА 2

Тернопіль
ТДМУ

1

«Укрмедкнига»
2014

УДК 614.253.52 (07.07)

Відповідальний за випуск: проф. І. Р. Мисула

“Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України”, присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 15–16 травн. 2014 р.) : у 2 ч. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2014. – Ч. 2. – 748 с.

2

♥ ТДМУ, “Укрмедкнига”, 2014

самодіяльності. Естетичне виховання – це процес формування естетичних почуттів і свідомості, ідеалів і смаку, що сприяє розвитку гармонійної особистості. Мета і функції медичної естетики передбачають, насамперед, оволодіння медиками професійним мистецтвом, методами мистецтвотерапії, самовиховання. Ці завдання цілком досяжні, оскільки в суспільному житті вони є природними.

Одним з дієвих заходів естетичного виховання медиків, як і інших молодих людей, є життя і діяльність представників своєї професії, гідні поваги і наслідування, що мають високі естетичні якості, художній талант [1]. Серед відомих письменників, поетів, музикантів були лікарями: А.П. Чехов, В.В. Вересаєв, М.А. Булгаков і інші. При цьому слід враховувати зауваження Г.Сельє про те, що «ідеали створюються не для досягнення, а для вказівки шляху».

Є можливим сказати, що становлення духовних, морально-естетичних якостей у медиків починається з читання художньої літератури, книг, в яких улюбленими героями стають люди-альтруїсти, з їхніми загостреними почуттями відповідальності, естетичними пристрастями.

Естетичне виховання молодих медиків здійснюється в сумісній з викладачами роботі в клініках, на кафедрах та в лабораторіях, де приходить мистецтво лікування: майстерність, що натхненна прекрасними піднесеними ідеалами, прагненням до досконалості в пізнанні і практичній діяльності. Студенти з більшою повагою відносяться до тих викладачів, лікарів, що викладають свій предмет як мистецтво, а не ремесло. Протягом занять, спілкування у них виробляється естетичне відношення до конкретних знань і справ, до навколишніх людей, предметів та й в цілому до життя. Студенти-медики отримують необхідний досвід використання мистецтва в своїй майбутній роботі лікаря. Нарешті, результати естетичної освіти і виховання реалізуються на практиці – в лікувальному закладі, спілкуванні з людьми, в художній творчості, науковій діяльності.

Слід пам'ятати, що свідомість молодих людей – це відкрите поле для сприйняття різноманітних, нерідко суперечливих, естетичних ідей, поглядів і теорій. Найважливішими завданнями цього напрямку виховання є вироблення зрілих естетичних смаків, уміння відрізнити насправді естетичні цінності від хибних, надуманих, формування потреби в естетизації умов праці та проживання. Також необхідно навчити молодих людей працювати і спілкуватися з іншими людьми красиво, діставати естетичне задоволення від результатів діяльності.

Естетичне виховання – це цілий комплекс об'єктивних і суб'єктивних дій на молоду людину, що силою розуму і почуттів, волею переплавляються у нього в звички і необхідні для лікаря навички. Вирішальне місце у формуванні естетичної культури лікаря, як і його світоглядно-моральних позицій, займає професійна діяльність, тобто медична практика, досвід життя і роботи. Без цього визначального і закріплюючого чинника просто знання естетики, мистецтва і бажання бути кваліфікованим фахівцем не може реалізуватися. У системі естетичного виховання найефективнішим є метод самовиховання, саморозвитку, що, безумовно, вимагає значних зусиль і часу [3].

Висновки. Таким чином, естетичне виховання займає провідне місце в формуванні світогляду лікаря. Воно покликане забезпечувати становлення і розвиток у студентів-медиків відчуття, розуміння і потреби у красі, усвідомлення необхідності жити і творити за її законами, з позицій естетичних правил оцінювати явища і процеси навколишньої дійсності. Водночас слід пам'ятати, що на світі немає професії гуманнішої і в той же час мужнішої, ніж професія лікаря..

Література

1. Лисицын Ю.П., Жилиева Е.П. Союз медицины и искусства. М., 1985.– 192 с.
2. Пирогов Н.И. Избранные педагогические сочинения. – М.: Педагогика, 1985. – 496 с.
3. Харламов И.Ф. Педагогика: Краткий курс. – Минск. :Выш. Шк., 2004.-272 с.
4. Эстетика. Учебное пособие / Под ред. А.А.Радугина.- М.:Центр, 1998. – 240 с.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ДИДАКТИКИ У ПРОБЛЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Е. В. Карнаух, О. С. Олефір

Харківський національний медичний університет

Впровадження Болонського процесу в Україні з 2005 р. орієнтоване на створення єдиного європейського простору вищої освіти (*The European Higher Education Area, EHEA*) з отриманням

дипломів міжнародного європейського зразка для підвищення конкурентоспроможності та запобігання випускників медичних університетів України у сфері охорони здоров'я Європи та інших країн світу.

На сучасному етапі розвитку медичної науки першорядне значення набувають новітні технології навчання студентів, які як до викладача, також і до студента пред'являють значно вищі професійні та морально-етичні вимоги.

Сучасний викладач повинен досконально володіти основними принципами педагогічної майстерності, що включають фундаментальні знання, вміння та навички для формування чіткої, логічної, послідовної, аргументованої, науково обгрунтованої, наочної, переконливої, мотивованої, авторитетної, та в ідеалі навіть харизматичної авторської методики навчання ремеслу лікування.

Знаючи та застосовуючи у своїй професійній діяльності основні закономірності одержання, засвоєння та передачі знань (інтерактивні та дистанційні методи навчання, дидактична евристика, педагогічна методика "мозковий штурм"), сучасний викладач повинен на якісно новому рівні постійно креативно відповідати на основні педагогічні питання дидактики (стародавн.-грец. δειδβκφικητ – повчальний) – "Чому навчати?" і "Як навчати?"

Предметом сучасної дидактики є активна взаємодія процесу навчання з боку викладача та процесу усвідомленої пізнавальної діяльності студента для взаємного конструктивного вирішення проблем: "Кого?, Коли?, Де? та Навіщо навчати?"

Для сучасної вищої медичної освіти характерна поетапна інтеграція "окремих дидактик" (методики навчання за окремими навчальними дисциплінами – анатомія, фізіологія, біохімія та ін.) для формування у кожного студента-майбутнього лікаря не тільки навичок отримання від викладача, але й власної спроможності до самостійного знаходження, аналізу, узагальнення, систематизації та презентації своїх знань і практичних навичок. Це формує у студентів своє власне клінічне мислення для подальшої реалізації своєї професійної лікарської діяльності (хірургія, терапія та ін.).

На якісно новому рівні у вищій медичній освіті зараз реалізуються методики навчання майбутніх висококваліфікованих лікарів – це міжуніверситетські відеоконференції on-line, міжнародні програми з обміну студентами, різноманітні стажування та курси підвищення кваліфікації, обмін досвідом та участь у міжнародних медичних конгресах, форумах, конференціях, публікації наукових статей у міжнародних медичних журналах. Зараз неодмінна умова для активної участі в цих заходах – це вільне володіння англійською та іншими іноземними мовами, бажання усвідомлено та активно розвивати в собі навички самоосвіти, пізнання й самовдосконалення, постійно підвищувати свій культурний і морально-духовний рівень.

Такі грандіозні можливості для реалізації своїх професійних і особистісних якостей можуть реалізуватися лише при безпосередній, активній, усвідомленій, всебічній взаємодії всіх учасників сучасного навчального процесу, метою якого є забезпечення високих стандартів вищої медичної освіти в Україні, в Європі та в усьому світі.

МОРАЛЬНА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА ДУХОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

К. І. Карпенко

Харківський національний медичний університет

Освіта належить до соціальних інститутів, стан розвитку яких багато в чому визначає майбутню долю країни. Якою є освіта сьогодні, такими будуть наші культура, суспільство й особистість завтра. Серцевину всякої духовності складає моральне багатство людини.

Морально-етичне виховання у вищому навчальному закладі, по-перше, пов'язане з визнанням факту, що людина не народжується з готовими моральними принципами, вона набуває їх протягом усього свого життя. По-друге, на етапі загальноєвропейської інтеграції виховання має бути зорієнтованим так, щоб заохочувати студентів до *самовдосконалення, самовиховання* та відповідно сприяти їх підготовці до життя у вільному демократичному суспільстві.

Структура морально-етичного виховання в медичному вузі включає дві складові. *Перша* - зосередження уваги на морально-етичних питаннях у навчальному процесі, під час практичних занять в медичних закладах, у методичній, виховній роботі, у студентському самоуправлінні, в індивідуальному спілкуванні зі студентами. *Друга* – підвищення рівня етичних знань студентів в курсах етики, етичних проблем медицини та філософських аспектів медицини.